

Christoph Gareis kirjoittaa kolumnissaan, että nykyisin jätehuoltoa tarkastellaan pelkästään ilmasto- ja energiavaikutusten näkökulmasta.

Miksi kannattaa erilliskerätä ja käsitellä biojätettä?

Vastaus otsikon kysymykseen on muuttunut ajan myötä. Luonto itse on menestyksellisesti kierrättänyt orgaanista materiaalia niin kauan kuin maapallolla on ollut elämää. Roomalaisilta on olemassa ensimmäiset kirjalliset dokumentit, joissa todetaan, että orgaaniset aineet ovat hyödyksi silloin, kun ne kierrätetään maatalouden käyttöön. Käsite komposti tulee juuri latinan kielestä.

Pitkän aikaa asuminen ja viljely olivat niin tiiviisti kytköksissä toisiinsa, että asumisen synnyttämän orgaanisen jätteen palauttaminen maaperään oli luonnollinen, toimiva tapa.

Vasta sitten, kun teollisuus ja isot kaupungit syntyivät ja työväki vieraantui maalaiselämästä, nousi kysymys: mitä jätteelle tehdään? Tuolloin jäte oli pääasiain orgaanista, ja niin kaupungeissa kehittyi palvelutoiminta ruokajätteen keräilyyn ja kuljettamiseen joko rehuksi sioille tai lannoitteeksi pelloille.

Kun 1900-luvun alussa väkilannoitteiden voittokulku alkoi ja teollistuminen kasvoi, siirrettiin orgaanisen aineiden kierrätys taustalle ja alettiin sijoittaa jätteitä kaatopaikoille. Vasta 1970-luvulla, kun ympäristöajattelu kehittyi, huomattiin, millainen riski muodostuu kaatopaikkojen päästöistä, joiden pääaiheuttaja on orgaaninen jäte. Sitten 1980-luvun lopulla aloitettiin biojätteiden erilliskeräys, jotta haitat kaatopaikoille vähenisivät ja jotta ne eivät täytyisi niin nopeasti. Jo tuolta ajalta on peräisin ajatus biojätteen kaatopaikkakiellosta, joka nyt tulee Suomeenkin. Tuolloin ei oikeastaan tiedetty, mitä biojätteen käsittelyn lopputuotteen kanssa tehtäisiin. Ja lopputuotetta syntyi nopeasti suuria määriä. Mutta hädästä tehtiin hyve ja alettiin markkinoida kompostia maanparannusaineeksi. Yhtäkkiä myös kompostin ostajat huomasivat sen edut ja nykyisin komposti on niin kysytty korvike turpeelle ja lannoitteille, että tuotanto alkaa olla liian pientä kysyntään nähden.

Vuosituhanneen vaihteessa alkoi ilmastomuutoskeskustelu ja samalla kasvoi myös tietoisuus siitä, että fossiiliset energialähteet ovat rajallisia. Tultiin siihen johtopäätökseen, että nykyisellä energiakulutuksella voidaan jatkaa vain, mikäli fossiilisia polttoaineita korvataan uusiutuville. Sen seurauksena useita prosesseja, myös jätehuoltoa, tarkastellaan nykyisin pelkästään siitä näkökulmasta, miten paljon kasviuonekaasuja prosessi tuottaa ja paljonko energiaa siitä maksimissaan saadaan. Siksi kysytään uudestaan, miksi biojäte erilliskerätään, eikä sitä polteta yhdessä sekajätteen kanssa.

Energiakeskustelun rinnalle on kuitenkin syntynyt kasvava huoli siitä, että myös muut resurssit kuin energia niukkenevät. Esimerkiksi, luonnossa esiintyvät harvinaiset metallit ja myös lannoitteissa käytettävä fosfori eivät riitä ikuisesti. Monin paikoin viljelymaan humuspitoisuus laskee yksipuolisen väkilannoitteiden käytön vuoksi huolestuttavasti. Siten, oikeutettu uusi ja iso tavoite on materiaalikierrätys! Rohkaiseva merkki siihen suuntaan on se, että EU eri yhteyksissä panee yhä enemmän painoa jätehierarkian noudattamiselle.

Biolaitosyhdistys, joka edustaa jäsenyritystensä kautta valtaosaa Suomen biologisesta jätteenkäsittelykapasiteetista, on aina ollut vakuuttunut siitä, että orgaaninen jäte on arvokas, monipuolinen resurssi yhteiskunnalle. Orgaanisesta jätteestä saadaan rinnakkain sekä energiaa esimerkiksi mädätyksellä että myös mineraalisia ja biologisia materiaaleja, joilla on suuri positiivinen vaikutus kasveille ja ympäristölle.

Toivokaamme, että tuo monipuolisuus otetaan huomioon, kun päätetään eri tasoilla elinkaaritutkimusten pohjalta biojätehuollon kohtalosta.

Christoph Gareis
Puheenjohtaja
Biolaitosyhdistys ry